

N:o 20.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Febr. 1884, kl. 10 f. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts Proposition, angående försäljning af indragna militiebostället Tureholm eller Haapakylä N:o 13 i Norrbottens län.

(I. A.)

Enligt hvad af förestående, till Riksdagen aflåtna nådiga proposition (N:o 7) af den 14 December nästlidet år inhämtas, hade det till statsverket indragna stabslöjtnantsbostället $\frac{1}{3}$ mantal Tureholm eller N:o 13 i Haapakylä by af Öfver Torneå socken, Torneå fögderi och Norrbottens län, jemte dertill hörande andel i Torneå elfs regala laxfiske genom boställdirektionens vid Norrbottens fältjägarecorps kontrakt den 18 Juni 1862 utarrenderats på tjugu år från midfastan 1863 mot årligt arrende, som för år 1882 uppgått till 391 kronor 38 öre, hvarefter, enligt förordnande af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet, förslag i och för boställets förnyade utarrendering för statsverkets räkning den 12 och 13 September 1878 af vederbörande förrättningsman upprättats. Af det vid förrättningen förda protokoll hade framgått, att bostället vid då nyligen afslutadt laga skifte flyttats 5,000 fot från dess förra plats till ett frostländt, från den öfriga byn afläggse beläget ställe, hvaraf för den närmaste framtiden nödvändiggjorts åtskilliga arbeten för boställets förbättring och, bland annat, anläggande med icke obetydlig kostnad af väg till bostället öfver en ytterst sank mark; hvartill komme att en blifvande arrendator derjemte hade att deltaga med $\frac{9}{20}$

i kostnaden för det verkställda skiftet, samt att vid bostället, enligt uppgift, kunde födas endast 10 å 11 kor, 2 hästar samt 10 å 15 får. På grund häraf hade förrättningsmännen ansett sig icke kunna föreslå minimiarrendet för första utarrenderingsperioden till högre belopp än 300 kronor och maximiarrendet högre än 500 kronor, allt under förutsättning att arrendatorn tillförbundes att, om omständigheterna dertill föranledde, bygga och underhålla karaktershushus. Sedan af boställets utmark, som enligt upprättadt förslag till interimsskogssindelning, bestode af tre skiften, gårdsskiftet om 4,647,52 kvadratref, hemskogsskiftet om 772,40 kvadratref och utskogsskiftet om 6,071,98 kvadratref, det sistnämnda omkring 4 mil från bostället belägna skiftet, blifvit, såsom icke erforderligt för fyllande af boställets i interimsskogshushållningsplanen beräknade årliga virkesbehof, undantaget för att till Öfver Torneå, skiftet angränsande kronopark utläggas, samt, vid pröfning af det uppgjorda arrendeförslaget, Kammarkollegium bestämt minimiarrendet till 360 kronor och maximiarrendet till 550 kronor, hade auktioner för boställets utarrendering i vederbörlig ordning hållits, dels med förbehåll af nyssnämnda maximi- och minimiarrende den 11 Augusti 1882, dels ock utan sådant förbehåll den 10 November samma år och den 10 Maj 1883. Då icke vid någon af dessa auktioner anbud å arrendet erhållits, hade Domänstyrelsen, under hvars förvaltning bostället dåmera blifvit stäldt, anmodat Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att inkomma¹ med yttrande dels om utsigt funnes att vid ytterligare auktion erhålla fördelaktigt arrendeanbud, dels ock, för den händelse så icke skulle vara förhållandet, huruvida på grund af befintlig skogstillgång eller af annan särskild anledning boställets bibehållande åt kronan påkallades äfven efter midfastan 1884, till hvilken tid bostället emellertid blifvit genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes försorg för ett år utarrenderadt för tillsammans 375 kronor 50 öre, deraf för andelen i fisket 58 kronor; och hade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till svar härå meddelat, att en af anledningarna att arrendeanbud icke erhållits vore att söka deri, att från arrendet undantagits det så kallade utskogsskiftet, hvilket vid det verkställda laga skiftet tillagts hemmanet, emedan tillgång å de andra skiftena saknades på byggnads- och sågtimmer, men att, äfven om detta skifte åter tillades bostället och antagliga arrendeanbud i följd deraf skulle kunna erhållas, det likväl icke vore med kronans fördel förenligt att behålla bostället, då dess aflägsna läge 7 mil norr om Haparanda förorsakade så stora kostnader för tillsynen å bostället, att dessa uppginge till många gånger arrendets belopp; hvadan Kongl. Maj:ts Befallningshafvande alltså ansett bostället böra säljas med hemställen dock, att vid försäljningen bostället

mätte få alternativt utbjudas dels fördeladt i lotter, dervid boställets andel i fisket borde lika fördelas på hvarje lott, dels ock i sin helhet. Med anmälan om hvad sålunda förekommit och under tillkännagifvande derjemte att för år 1882 bostället vore taxerad till 10,000 kronor samt den dertill hörande andelen i laxfisket i Torneå elf till 2,400 kronor, hade Domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 12 Oktober 1883 för egen del anfört, att då, med afseende å de säregna förhållanden, som vore rådande med det ifrågavarande bostället, det synes icke låta sig göra att få detsamma i författningsenlig ordning utarrenderadt, och boställets bibehållande åt kronan icke påkallades vare sig för skogsväsendet eller för något annat statsverkets ändamål, Domänstyrelsen, lika med Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och på de i öfrigt af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anförda skäl, ansåge bostället böra säljas, hvarvid dock borde undantagas icke blott det ofvan omförmälda, till kronopark redan afsatta utmarksskiftet, utan, enär kronan för närvarande vore egare af hela laxfisket i Torneå elf, och svårigheter vid en blifvande reglering af fisket kunde uppkomma, om en del deraf egdes af enskild person, äfven boställets andel i nämnda fiske; och hade Domänstyrelsen, som ansett försäljning i lotter enligt Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förslag till följd af derigenom uppkommande kostnader icke lämpligt, förty hemställt, att bostället, med nyss omförmälda undantag, mätte på de i nådiga Brefvet den 29 Maj 1874 stadgade vilkor få försälas med tillträdesrätt för köparen midfastan 1885; till hvilken tid styrelsen anmodat Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att ombesörja boställets skötsel och vård på för kronan förmånligaste sätt.

Med afseende å hvad sålunda i ärendet förekommit och då Kongl. Maj:t, lika med Domänstyrelsen, funnit med kronans fördel öfverensstämmande, att det ifrågavarande bostället, med de undantag Domänstyrelsen tillstyrkt, försäljes, har Kongl. Maj:t nu förslagit Riksdagen medgifva,

dels att bostället, sedan för kronans räkning undantagits det till Öfver Torneå kronopark utlagda skogsskiftet och den andel i Torneå elfs regala laxfiske, som hittills af boställets innehafvare åtnjutits, mätte med allt hvad i öfrigt till bostället hörer, försälas med tillträdesrätt för köparen den 14 Mars 1885 samt på de vilkor, som i nådiga Brefvet den 29 Maj 1874 vore stadgade rörande försäljning af mindre kronolägenheter; Kongl. Maj:t dock öppet lemnadt att bestämma, huruvida den till försäljning afsedda delen af bostället borde utbjudas odölad eller skiftad i lotter;

dels ock att de genom försäljningen inflytande medlen måtte få användas på enahanda sätt, som vore föreskrifvet i afseende å köpeskillingarne för de mindre kronolägenheter, hvaraf försäljning egde rum enligt nyss omförmälda nådiga bref.

Stats-Utskottet, till hvars förberedande behandling denna nådiga proposition blifvit remitterad, har emot hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit icke haft något att erinra; hvadan Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts omförmälda framställning måtte vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 19 Februari 1884.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.
